

ตำบลพญาเย็น (TSI)

อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ตำบลมุ่งสู่ความพอเพียง (ก่อน)

ตำบลมุ่งสู่ความยั่งยืน (หลัง)

ข้อมูลพื้นที่ตำบลพญาเย็น

ข้อมูลพื้นฐานตำบล

ตำบลพญาเย็นแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 14 หมู่บ้าน มีพื้นที่ทั้งหมด 85.56 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,572 ไร่ จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 5,079 ครัวเรือน ประชากรทั้งสิ้น 7,266 คน แยกเป็นชายจำนวน 3,635 คน เป็นหญิง 3,631 คน

ลักษณะภูมิประเทศมีลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขา และที่ราบสูง ทางตอนใต้ของจังหวัดนครราชสีมา มีความสูงจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 250 เมตร โดยพื้นที่ระหว่างเทือกเขา ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนตื้น และลอนชัน ตอนล่างของหุบเขามีความลาดชันค่อนข้างมาก ตำบลพญาเย็น มีพื้นที่อยู่ติดเขตกว้างใหญ่ที่สุดของจังหวัดนครราชสีมา แม่น้ำที่ไหลผ่านตำบลพญาเย็น เป็นแม่น้ำมูลใหญ่ และแหล่งน้ำอื่นๆ ได้แก่ ฝายน้ำล้น คลองชลประทาน บ่อบาดาล และฝายแม้ว

อาชีพ: เกษตรกรรม เช่น เลี้ยงโคนม พืชสวน (น้อยหน่า แก้วมังกร อะโวคาโด) ทำไร่ ทำนา รับจ้างทั่วไป ค้าขาย ธุรกิจส่วนตัว

สถานที่สำคัญตำบลพญาเย็น

สถานศึกษา 11 แห่ง

ศาสนสถาน 14 แห่ง

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 1 แห่ง

ตลาด 4 แห่ง

ประเด็นปัญหา: เนื่องจากพื้นที่และประชากรส่วนใหญ่ในตำบล ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งถือว่าเป็นรายได้หลักของคนในชุมชน หากผลผลิตตกต่ำก็จะส่งผลกระทบต่อเกษตรกร ดังนั้นควรพัฒนาและส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกร โดยการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตโดยใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นในกลุ่มเกษตรกร ประกอบกับตำบลพญาเย็นมีศักยภาพในการส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และพัฒนาด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างรายได้ให้คนในชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

TPMAP ความต้องการพื้นฐาน 5 มิติ

สุขภาพ

การเข้าถึงบริการภาครัฐ

ความเป็นอยู่

รายได้

การศึกษา

TPMAP จากรูปดาวแสดงความ ต้องการพื้นฐาน 5 มิติ ในตำบลพญาเย็น อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา ปรากฏว่า ประชากรในตำบลพญาเย็นมี ปัญหาด้านรายได้และสุขภาพ

การพัฒนาพื้นที่

โจทย์พื้นที่

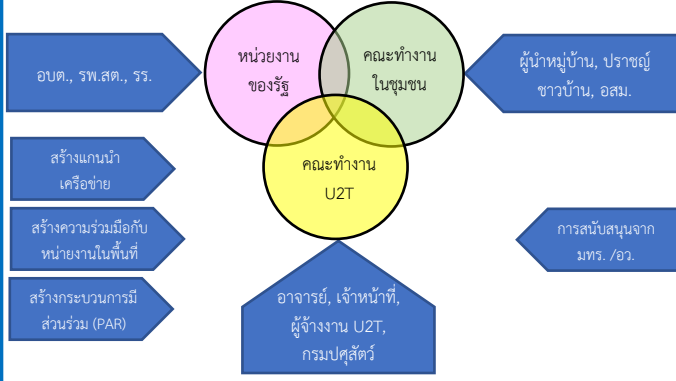
- ส่งเสริมและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน
- การเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
- ส่งเสริมการเพิ่มอัตราการผสมติดของโคนม
- ส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชน

กิจกรรมที่ดำเนินการ

- การพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวในชุมชน 3 เส้นทาง (การเดินป่า, เชิงวัฒนธรรม และเชิงเกษตร)
- การส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมโดยใช้วัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร
- การส่งเสริมเทคโนโลยีเทคนิคการเหนียวการเป็นสัตว์และการเพิ่มอัตราการผสมติดของโคนม
- การถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น

กลไกการดำเนินงาน

ใช้รูปแบบการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนา ประกอบด้วยกระบวนการกลุ่ม คือ การบูรณาการ การร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยและภาคีเครือข่าย ทั้งภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ โดยมีการดำเนินงานดังนี้

ผลลัพธ์

- เกิดการจ้างงาน นักศึกษาบัณฑิตจบใหม่ และประชาชน ในพื้นที่ใหม่ทั้งหมด 4 มีอาชีพ มีรายได้
- ผู้จ้างงานได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ด้าน Digital Literacy, English Literacy, Financial Literacy และ Social Literacy
- การยกระดับเศรษฐกิจและสังคมรายตำบลแบบบูรณาการ - การพัฒนาสัมมาชีพและสร้างอาชีพใหม่ : การส่งเสริมอาชีพการทำน้ายาอบแกะประมงสดสมุนไพรที่มีในท้องถิ่น เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่กลุ่มประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชน และการพัฒนาสัมมาชีพด้านการแปรรูปสินค้าทางการเกษตรที่มีในท้องถิ่นและการควบคุมคุณภาพ โดยมีกรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศเป็นต้นน้ำไปจนถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูป - การยกระดับการท่องเที่ยว : การสร้างและพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวต้นแบบในชุมชน ตำบลพญาเย็น จำนวน 3 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางเดินป่า เส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเส้นทางท่องเที่ยวเชิงเกษตร - การนำองค์ความรู้ไปช่วยบริการชุมชน : การเพิ่มองค์ความรู้ในด้านเทคนิคการเหนียวการเป็นสัตว์ของโคนมและการผสมเทียม ทำให้การจัดการและผลผลิตของโคนมเพิ่มมากขึ้น และการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและผู้สูงอายุในชุมชน ในด้านการการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการส่งเสริมการออกกำลังกายในผู้สูงอายุ - การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม : การส่งเสริมการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนอาหารสัตว์ให้แก่เกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมโดยใช้วัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตร ที่ทำได้ภายในท้องถิ่น มาใช้ในอาหารสัตว์ เพื่อลดต้นทุน
- เกิดการจัดทำข้อมูลขนาดในชุมชน (Community Big Data) แหล่งท่องเที่ยว สัตว์ในท้องถิ่น ที่พัก/โรงแรม ร้านอาหารในท้องถิ่น อาหารที่สนใจประจำถิ่น เกษตรกรในท้องถิ่น และข้อมูลแหล่งน้ำในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ ให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลลัพธ์เชิงเศรษฐกิจ

- ลดต้นทุนในการผลิตอาหารโคนม ร้อยละ 3
- เพิ่มอัตราการผสมติดของโคนม ร้อยละ 3
- ลดการสูญเสียจากการผลิต

ผลลัพธ์เชิงสังคม

- เกิดความร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัย องค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนในพื้นที่
- เกิดการนำองค์ความรู้มาต่อยอดให้ชุมชน
- การย้ายถิ่นฐานเพื่อออกไปทำงานลดลง

ข้อเสนอแนะ

- สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด19 ทำให้มีเวลาจำกัดในการลงพื้นที่
- การหาพันธมิตรเครือข่ายความร่วมมือให้เพิ่มมากขึ้น

ผู้รับผิดชอบ : รศ.ดร.เสมอใจ นุรินอก (080-195-1373), ผศ.ดร.บุญญา แสนมหาภัย (080-942-9554)

สถาบันสหบรรพตศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา